

İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
e-ISSN: 2147-6152
Yıl 10, Sayı 27, Temmuz 2021

Makale Adı /Article Name

Taşımali Eğitim Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Değerlendirmeleri* | Teacher Assessments on Transported Education Applications

Yazarlar/Authors

Zakir ELÇİÇEK

Dr., Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü,
zakir_5627@hotmail.com ORCID: 0000-0002-4469-2243

Uğur KAPLAN

Gümüştaş İlkokulu Çınar/Diyarbakır/TÜRKİYE; ugur.kaplan.66@gmail.com
 ORCID: 0000-0002-2876-0509

Yayın Bilgisi/Article Information

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 10.06.2021

Kabul Tarihi: 19.07.2021

Yayın Tarihi: 31.07.2021

Sayfa Aralığı: 202-219

Kaynak Gösterme/Citation

Elçiçek, Zakir; Kaplan, Uğur (2021). "Taşımali Eğitim Uygulamalarına Yönelik Öğretmen Değerlendirmeleri", *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 27, s. - 202.219

(Bu makale, yazar beyanına göre, TR DİZİN tarafından öngörülen "ETİK KURUL ONAYI" gerektirmemektedir.)

* Bu çalışma 07-10 KASIM 2019 yılında Antalya'da düzenlenen 10. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZ

Ülkemizde 4+4+4 Eğitim Sisteminin uygulanmaya başlanmasıyla 12 yıllık Eğitim zorunlu hale gelmiştir. Özellikle kırsal yerleşim birimlerinde tüm çocukların eğitim-öğretimden faydalanabilmesi adına taşımali eğitimuygulaması daha da önemli hale gelmiştir. Nüfusu az olan yerlerde öğrencilerin taşıma merkezi okullara taşınmasıyla bu öğrencilere fırsat eşitliği sunularak, nitelikli bir eğitim olanağı sağlanmış olmaktadır. Bu çalışmada Diyarbakır ili 4 Merkez ilçeye (Kayapınar, Sur, Bağlar, Yenişehir) bağlı 17 okulda görev yapan 30 öğretmene yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme formları aracılığı ile sorular yöneltilerek taşımali eğitimuygulamasına yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Bu bağlamda öğretmenlerin taşımali eğitim uygulaması ile ilgili görüşleri ve uygulamaya yönelik sundukları alternatifleri öğrenmek amaçlanmıştır. Çalışmanın verileri 5 sorudan oluşan bir görüşme formuyla elde edilmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak desenlenmiş ve elde edilen veriler betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleriyle analiz edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler 5 kategoride toplanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda taşımali eğitimin bazı avantaj ve dezavantajlarının olduğu, dezavantajlarının daha fazla olduğu ve ideal eğitim ortamının her çocuk için kendi muhiti olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Taşımali eğitimin kesintisiz eğitim imkânı sağlaması bakımından avantaj olarak görülmesiyle beraber, öğrencilerin akademik başarılarına etkisi, sosyalleşme problemleri, velilerle iletişim kuramama, öğrencilerde okula karşı aidiyet duygusunun oluşmaması, uyum sorunu, sorumluluk bilincinin oluşmaması, şoförlerin bilinçsiz davranışları gibi birçok olumsuz etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretim, Taşımali Eğitim, Zorunlu Eğitim

ABSTRACT

With the implementation of the 4+4+4 Education System in our country, 12 years of education has become compulsory. The practice of transported education has become even more important in order for all children to benefit from education, especially in rural settlements. With the transfer of students to the transportation center schools in places with low population, these students are provided with equal opportunities and a qualified education opportunity is provided. In this study, 30 teachers working in 17 schools (Kayapınar, Sur, Bağlar, Yenişehir) in 4 central districts of Diyarbakır province were asked for their opinions of teachers about the transported education practice by asking questions through semi-structured and non-directive interview forms. In this context, it is aimed to learn the opinions of teachers and the alternatives they offer for the application with the transported education application. The data of the study was obtained through an interview form consisting of 5 questions. The research was designed as a case study, one of the qualitative research designs, and the data obtained were analyzed by descriptive analysis and content analysis methods. The data obtained from the research were collected and evaluated in 5 categories. As a result of the research, it was concluded that transported education has some advantages and disadvantages, it has more disadvantages and the ideal education environment is its own environment for each child. Although transported education is seen as an advantage in terms of providing uninterrupted education, it has been concluded that it has many negative effects such as the effect on the academic success of the students, socialization problems, inability to communicate with the parents, the lack of a sense of belonging to the school in the students, the adaptation problem, the lack of responsibility awareness, the unconscious behaviors of the drivers.

Keywords: Education, Training, Transported Education, Compulsory Education

Giriş

Dünya üzerindeki bütün ülkeler için, kendi vatandaşının refahı ve mutluluğu her şeyden önce gelir. Devletler kendi vatandaşının yaşam standartlarını yükseltmek, kişisel ve sosyal haklarını ön planda tutarak bireye değer verme eğilimindedir. Her ülke, değer verdiği vatandaşını her açıdan donanımlı bir birey haline getirmek ister.

Bunu da en iyi şekilde sağlamanın yolu iyi bir eğitim sürecinden geçmektedir. Bu yüzden ülkeler eğitim üzerinde oldukça titiz bir şekilde durmakta ve eğitim politikalarını geliştirme noktasında ciddi bir hassasiyet göstermektedir.

Eğitim gerek bireyin gerekse de toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik anlamda gelişimini amaçlayan, bireyin gelecek nesillere kalıcı eserler bırakmasını sağlayan ve bireyin yaşam refahının yükseltilmesi için etkin rol üstlenen olmazsa olmaz bir unsurdur(Bulutoğlu, 1988: Akt. Karaarslan, 2005). İnsanoğlu var olmaya devam ettikçe hayatında Eğitim-Öğretim kavramı olmaya edecektir. Eğitim kavramını dar bir kalıp içerisinde incelemek yanlış olur(Ağırkaya,2010). Çünkü eğitim, uzun bir süreçtir. Bu uzun sürecin başlangıcı olan ve temel yaşam becerilerini kazandırmayı hedefleyen temel eğitim, oldukça önemli bir yere sahiptir.

Temel eğitim, eğitimin en önemli aşamalarından bir tanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu vesileyle çocuklara yaşamları için gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır. Özellikle şartların elverişsiz olduğu yerlerde bireylerin hiç olmazsa temel bilgi ve becerilere sahip olması açısından temel eğitimin oldukça önemli bir rolü vardır(Okutan,2003). Bunun yanında her birey hayatı boyunca birçok sorunla karşılaşır ve yaşadığı toplumun değerlerine uyum sağlamada bazen sıkıntılar yaşamaktadır. Temel Eğitim gerek bu sorunların çözümünü gerekse de bireyin yaşadığı toplumun değerlerine uyum sağlamasını ve bir takım toplumsal yeterlilikleri kazanmasını kolaylaştırmaktadır(Başaran,1982).

Her ülkenin siyasal,ekonomik,kültürel ve sosyal politikalarının yapısına göre temel eğitim süresi farklılık arz etmektedir. Ülkeler bu sürenin bazen bir kısmını bazen de tamamını zorunlu hale getirebilmektedir(Uslu,2017). Türkiye’detemel eğitim, kanunlar çerçevesinde zorunlu bir şekilde uygulanmakta ve belli bir zaman diliminde bireylerin bu eğitimi almaları gerekmektedir. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa göre temel eğitim 6-13 yaş arasını kapsar. Devlet bünyesinde açılan ilköğretim kurumlarında verilen bu eğitim, öğrenim çağındaki tüm çocuklar için mecburi ve parasızdır. Yine bu kanuna göre ilköğretimin amacı; kadın-erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet etmektir. İlköğretim, bu amacı gerçekleştirmek için dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim kurumudur(MEB,1961). Eğitimin bu şekilde zorunlu olması eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından çeşitli çözümleri zorunlu kılmıştır. Bunlardan biri de İlköğretimde taşınmalı eğitimuygulamasıdır.

1. Taşınmalı Eğitim Uygulaması

Ülkemizde 1989–1990 Eğitim-Öğretim Yılı’ndan sonra taşınmalı eğitime geçilmiş, zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkmasıyla da taşınmalı eğitim uygulaması yaygınlaşmıştır (Yeşilyurt vd, 2007). 2012 yılında zorunlu eğitimin 12 yıla çıkmasıyla birlikte doğal olarak taşınmalı eğitimin kapsamı genişlemiştir. Millî

Eğitim Bakanlığı'nın Taşımali İlköğretim Yönetmeliği'nde amaç, "Milli Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmî okul/kurumlarda taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlamak" şeklinde ifade edilmektedir (MEB, 2014).

Taşımali eğitim, nüfusu az ve dağınık olan, ilköğretim okulu bulunmayan yerleşim birimlerinde; okul çağındaki öğrencilerin, taşıma merkezi okullara gününbirlik taşınmaları yoluyla yapılan, öğrencilere fırsat eşitliği sunan ve bu şekilde bu öğrencilere nitelikli bir eğitim-öğretim sürecine imkân sağlayan bir uygulamadır (Arı, 2003). Tüm bu imkanları sağlamak amacıyla "taşımali ilköğretim, ortaokul ve ortaöğretim uygulaması" yapılmaktadır (Uslu, 2017). Taşımali eğitimin en temel amacı, ülke bazında eğitimin yaygınlaştırılmasını sağlamak ve eğitim anlamında öğrenciler için adalet tesis etmektir (Ağırkaya, 2010).

Taşımali eğitim uygulaması ilk olarak 1989-1990 eğitim-öğretim yılında Kocaeli'de 2, Kırklareli'nde ise 3 merkezde yapılmıştır. Yapılan uygulamada başarı sağlanması sonucunda 1990-1991 eğitim-öğretim yılından itibaren toplam 9 ilin 77 merkezinde uygulanmaya devam edilmiştir (Büyükkaragöz ve Şahin, 1995). Uygulama her geçen yıl yaygınlaştırılmış olup; 1991-1992 eğitim-öğretim yılında 29 il, 960 merkez, 1992-1993 eğitim-öğretim yılında 43 il 938 merkezde uygulanmıştır (Uslu, 2017). Ülkemizde 1997-1998 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık kesintisiz eğitim (Öztürk, 2001) ve 2012-2013 eğitim-öğretim yılından sonra 4+4+4 zorunlu eğitimin getirilmesiyle taşımali eğitim, ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır.

2. Taşımali Eğitimin Gereksinimleri

Ülkemizde Eğitim-Öğretimin herkes için zorunlu olmasıyla birlikte okul bulunmayan yerleşim birimlerinde taşımali eğitimin yaygınlaştırılması gerekliliğine varıldı. Buna ek olarak diğer gereksinimler şunlardır (Küçük, 2010):

2.1. Eğitimin Yaygınlaştırılması: Zorunlu eğitim süresinin yıllar içinde artırılması sonucu ve okullaşma oranının artırılması amacıyla ülkede eğitimin tüm çağ nüfusuna verilmesi için taşımali eğitime gereksinim duyulmuştur.

2.2. İç Göçler: Göç veren illerde nüfusun azalmasına paralel olarak gerek o yerleşim birimindeki okullardan gerekse de o okullarda çalışan öğretmenlerden yeterince verim alınmamaktadır. Bu durumu tersine çevirmek için taşımali eğitim gereklilik olarak görülmüştür.

2.3. Dağınık Yerleşim: Ülkemizin birçok bölgesi coğrafi olarak dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. Dağlık ve engebeli yapı beraberinde nüfusun dağınık bir şekilde dağılmasına yol açmıştır. Bu nedenle nüfusu az olan yerleşim

birimlerinde okul yapmak için yeterli sayıda öğrenci bulunmadığından bu öğrencilerin taşınmalı eğitimden faydalandırılması yoluna gidilmektedir.

2.4. Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Sağlanması: Anayasada belirtilen eğitim hakkına rağmen ilkokul çağındaki çocuklarda okullaşma oranının %100 olduğu söylenemez. Özellikle doğu illerinde az nüfuslanan yerlerde okul ve öğretmen sıkıntısı yaşanmaktadır (Ağırkaya,2010). Bölgelere ve yerleşim birimlerine öğretmen dağılımının dengeli dağılmamasından dolayı(Kaya,1993) bu yerlerde taşınmalı eğitim gereklilik olarak görülmüştür.

2.5. Maliyetin Azaltılması: Nüfusu az olan yerleşim birimlerine okul yapılması ve bu okullara öğretmen gönderilmesi ülke ekonomisi açısından oldukça maliyetli olmaktadır. Öğrencilerin ailelerinden ayrılmaları, olağan yaşamlarından uzaklaşması ve pahalı olması sebebiyle yatılı ilköğretim bölge okulları nitelikli bir çözüm olmamaktadır. Buna karşın taşınmalı eğitim daha ucuza mal edilmektedir(Karakütük,1996). Bu durumda taşınmalı eğitim daha uygun bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. Taşınmalı Eğitimin Faydaları

Millî Eğitim Bakanlığının taşınmalı eğitim uygulamasından sağlayacağı faydalar iki başlıkta toplanmıştır. Bunlar; eğitim-öğretim açısından sağlanacak faydalar ve ekonomik açıdan sağlanacak faydalar olarak sıralanmıştır (Yangın, 1991):

3.1. Eğitim-Öğretim Açısından Sağlanan Yararlar

- Tüm öğrencilerin okula devamlarının sağlanması
- Küçük yerleşim birimlerinde yaşayan çocukların eğitim-öğretim ihtiyacının karşılanması
- Eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanması
- Özellikle birleştirilmiş sınıflardan alınıp taşıma merkezi okullara alınan öğrencilerin başarılarında artış görülmesi
- Farklı yerleşim birimlerinden gelen öğrencilerin bir arada olması sebebiyle aralarında bir kültür etkileşiminin yaşanması

3.2. Ekonomik Açıdan Sağlanan Yararlar

- Taşıma Merkezi okullara sağlanacak olan materyal ve malzemelerden daha fazla sayıda öğrenci yararlanacağından büyük ölçüde tasarruf sağlanması
- Taşınan merkezlere ekstra bir okul yapma ihtiyacı ortadan kaldırılarak maliyetin düşürülmesi
- Taşınan merkezin elektrik,su ve yakacak ihtiyaçlarının getireceği mali yükten tasarruf sağlanması
- Taşınmalı eğitimin uygulanmasıyla velilerin çocuklarının eğitimi açısından köyden kente göç etmesi azaltılmıştır. Bu uygulamayla veli açısından ciddi bir mali tasarrufun sağlanmış olması
- Küçük yerleşim birimlerine en az 1 sınıf öğretmeni atanması zorunluluğunu dikkate alırsak, taşıma merkezlerine öğrencilerin taşınmasıyla çok ciddi bir sınıf öğretmeni tasarrufunun sağlanacak olması.

4. Taşımali Eğitimin Dezavantajları

- Taşıma merkezi konumundaki okullarda araç-gereç ve fiziki koşulların yetersiz kalması (Ergüneş ve Altunsaray, 1998:198).
- Öğrenci taşımalarında kullanılan araçların kapasitelerinin yetersiz olması ve özellikle kış aylarında görülen ısınma problemlerinden ötürü öğrencilerin konforunun düşmesi(Ergüneş ve Altunsaray, 1998: 198).
- Araçlara öğrenciler dışında yöre halkının bindirilmesi nedeniyle öğrencilerin ayakta seyahat etmelerine neden olunması (Karakütük, 1998: 20).
- Farklı bir yerleşim biriminden gelen öğrencilerin kendilerini dışlanmış hissetmesi ve okula karşı bir aidiyet kazanmakta güçlük yaşamaları(Karakütük, 1998: 20).
- Özellikle öğretmen ve velilerin rahat bir iletişim kuramamaları(Büyükkaragöz ve Şahin, 1995: 49).

Görüldüğü üzere taşımali eğitim Türkiye’de bazı ihtiyaç ve zorunluluklardan kaynaklı olarak ortaya çıkmış ve bazı avantaj ve dezavantajları olan bir uygulamadır. Bu uygulamanın zaman içinde avantaj ve dezavantajlarının nasıl seyrettiği, zaman ve mekana göre olumlu ve olumsuz yönlerinin ne şekilde değiştiğini tespit etmek adına bu konuyu bilimsel araştırmalara konu etmek önem arz etmektedir. Bu araştırmada da 2019 yılında Diyarbakır ilinin merkez 4 ilçesine (Kayapınar,Sur,Bağlar,Yenişehir) bağlı taşımali eğitim uygulamalarını sürdüren okullarda görev yapan öğretmenlerin taşımali eğitime ilişkin görüşlerine başvurarak elde edilen sonuçların literatür bağlamında tartışılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, evreni, örnekleme verilerinin toplanması ve verilerin analizi konularında bilgi verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel bir çalışma olarak desenlenmiştir. Nitel araştırmalar, doğal ortama sağladıkları duyarlılık, bütüncül bir yaklaşım ile algıların ortaya konması ve tümevarımcı bir analize sahip olmaları gibi özellikleriyle öne çıkmaktadır. Nitel verilerin analizi noktasında her ne kadar farklı yaklaşımlar olsa da verilerin ortaya çıkarılıp temalandırılması noktasında görüş birliğine varılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 277). Bu çalışmada taşımali eğitimuygulamasına yönelik öğretmen görüşlerini ortaya koymak amaçlandığı için nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması seçilmiştir.Durum çalışması, bir olguyu kendi yaşam alanı içinde çalışan ve durumları çeşitli yönlerle, sistemli ve derinlemesine inceleyen ampirik bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Durum çalışması, durumun sınırlanması, araştırma olgusunun belirlenmesi, verilerin toplanması, bulguların oluşturulması, yorumların yapılması ve sonuçların yazılması aşamalarını içerir (Bassegy, 1999).

Çalışma Grubu

Bu çalışma kapsamında 2019 Mayıs ayında Diyarbakır ili 4 Merkez İlçede(Kayapınar,Sur,Bağlar,Yenişehir) taşınmalı eğitimuygulaması kapsamında olan okullarda görev yapan öğretmenlerden 30 kişilik bir öğretmen grubu seçilmiştir. Tesadüfi yöntemle seçilmiş öğretmenler arasından gönüllülük esasına göre toplam 30 öğretmene görüşme formu uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan verilerin toplanmasında yönlendirici olmayan ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Araştırma amacına uygun olması ve görüşülen öğretmenlerin tecrübelerinden faydalanıp onların iç dünyasını ortaya çıkarmak amaçlandığı için bu teknik tercih edilmiştir(Patton,2002).

Araştırmada sorulan sorular ilgili alan yazın taraması yapılarak hazırlanan ve üç alan uzmanı tarafından kapsam geçerliliği incelenmiş sorulardan oluşmaktadır. Her biri araştırmacı tarafından belirlenen kodlar katılımcılara verilmiştir. Görüşme formunda 5 soru yer almaktadır. Bunlar;

1. Taşınmalı eğitimuygulaması kapsamındaki öğrencilerin başarı düzeyi nasıldır? Normal öğrencilerle kıyasladığımızda aradaki başarı ilişkisini nasıl görüyorsunuz?
2. Taşınmalı eğitimuygulamasının eğitim-öğretim boyutu açısından ne gibi faydaları vardır?
3. Taşınmalı eğitimuygulaması konusunda bir öğretmen olarak mesleğinizle ilgili bir problem yaşadınız mı? Varsa nelerdir?
4. Taşınmalı eğitimuygulaması kapsamındaki öğrenciler ile normal öğrenciler arasında aşağıda belirtilen konularda ne gibi sorunlar yaşadınız? Tüm bunları normal ve taşınmalı öğrencileri karşılaştırarak cevaplayınız.
 - a) Uyumsuzluk
 - b) Davranış Bozukluğu
 - c) Akranlarla İletişim ve Arkadaşlık Kurma
 - d) Okula karşı aidiyet duygusu
 - e) Sorumluluk bilinci
5. Taşınmalı eğitimuygulamasına alternatif olarak ne gibi bir önerilerde bulunabilirsiniz?

Verilerin Analizi

Bu çalışmanın verileri taşınmalı eğitim uygulaması kapsamındaki okullarda görev yapan 30 öğretmene uygulanan görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Öğretmenler görüşlerini yazılı olarak belirtmiş ve bu veriler araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde hem betimsel analiz hem de içerik analizi kullanılmıştır. Elde edilen tüm veriler tasnif edilerek beş tema

oluşturulmuştur. Temalar elde edilen veriler ışığında oluşturulmuştur. Veriler tema ve kodlar ışığında tasnif edilmiş olup kesinleştirilmiştir. Son olarak elde edilen veriler ışığında bulgular açıklanmış ve bu bulgular ışığında sonuçlar oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Veriler katılımcılara form dağıtılarak toplanmıştır. Veri toplama için hazırlanan form uzman görüşüne sunulurken gerekli revizyonlar yapılmıştır. Veriler toplandıktan sonra katılımcı teyidi kapsamında 4 katılımcıya ulaşılmış ve forma yazdıklarının doğru ifade edilip edilmediği ve doğru anlaşılıp anlaşılmadığı konusunda geribildirim alınmıştır. Alınan dönütler sonucunda katılımcıların ifadeleri ile araştırmacının algıladığı anlam arasında paralellik olduğu görülmüş ve veriler işlenerek analiz edilmiştir. Verilerin güvenirliliğine ilişkin, Miles ve Huberman tarafından içsel tutarlılık olarak ifade edilen yöntem kullanılmıştır. Buna göre iki farklı araştırmacı tarafından veriler kodlanır. İlk kodlamalar eşleştirildiğinde genellikle %70'in altında bir uyum söz konusu olacaktır. Bu durumda Miles ve Huberman, Güvenirlik= $\frac{\text{uyuşan kod sayısı}}{\text{uyuşan kod sayısı} + \text{uyuşmayan kod sayısı}}$ formülünden yararlanılarak bu oranın %70 üzerine çıkarılmasını önerir. Ayrıca aynı araştırmacının kodlamayı birkaç gün aralıkla yaparak yine uyum yüzdesi formülüyle birinci ve ikinci kodlaması arasında bu kes %80'e yakın bir uyum oranına yaklaşılmamasını önerir. Nihai olarak yapılan kodlamaların eşleştirilerek mutabakatlarla %90 uyum oranının sağlanması önerilmektedir (Miles ve Huberman, 1994: 64). Bu çalışmada da benzer bir yol izlenerek kodlamalardaki uyumsuzluklar büyük oranda çıkarılmış ve uyum yüzdesi %95 olarak sağlanmıştır.

BULGULAR

Elde edilen verilerden yola çıkılarak araştırma bulguları 5 kategoride ele alınmıştır. Bunlar;

1. Başarı Karşılaştırması
2. Taşınmalı Eğitimin Faydaları
3. Uygulamanın Öğretmenlere Yaşattığı Problemler
4. Öğrencilerde Gözlenen Aksaklıklar
5. Taşınmalı Eğitime Yönelik Alternatifler

Başarı Karşılaştırması

Başarı karşılaştırması kategorisine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Başarı Karşılaştırması

Görüşler	f
Taşımali öğrencilerin başarı düzeyi düşüktür.	16
Taşımali eğitim başarı için bir ölçüt olmadığından fark yoktur.	11
Taşımali öğrenciler daha başarılıdır.	3

Başarı Karşılaştırması kategorisinde 30 adet kodlama olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların taşımali öğrencilerin başarı düzeyini diğer öğrencilere göre daha düşük bulduğu görülmektedir. Yine çok sayıda öğretmenin taşımali eğitimi başarı için bir ölçüt olarak görmediğinden taşımali öğrenciler ile diğer öğrenciler arasında bir fark görmediği bulgulanmıştır. Az sayıda öğretmenin ise taşımali öğrencileri diğer öğrencilere göre daha başarılı bulduğu belirlenmiştir. Katılımcıların ifadelerinden bazı alıntılar aşağıdaki gibidir:

“Normal öğrencilerle kıyasladığımızda; gerek ulaşım gerek devam-devamsızlık noktasında dezavantajlı olduklarımızı görmekteyim. Ayrıca öğretmen-öğrenci-veli üçgeninin veli ayağında da yeterli derecede verim alamıyorum. Bu sebeplerden ötürü normal öğrencinin daha başarılı olduğunu görmekteyim.” (Ö6)

“Kendilerini okula ait hissetmediklerinden bu durum başarılarını olumsuz etkilemektedir.” (Ö13)

“Tek etken olmasa da bana göre taşımali öğrencilerin ana sınıfı eğitim alamamasında taşıma çok büyük bir etkidir. Bunun sonucunda bir grup öğrenci hazır bulunmuşluk düzeyi düşük bir şekilde ilkokula başlıyor ve bu da sınıfta aralarında fazlaca fark bulunan seviye gruplarına sebep oluyor hatta bazılarında bütün eğitim boyunca devam ediyor. Bu da başarıyı düşürüyor.” (Ö7)

“Sadece taşımali olma faktörünün düzey ile doğrudan ilişkisini kuramıyorum. Taşımali öğrencilerde de başarı düzeyi düşük veya yüksek olan öğrenciler vardır.” (Ö12)

“Düzenli ve sürekli okula devam eden öğrencilerin başarıları açısından diğer öğrencilerle ciddi bir fark yoktur.” (Ö25)

“Taşımali olan öğrencilerimin eğitimdeki başarı düzeyi normal öğrencilerime oranla daha başarılıdır. Aralarındaki bu başarı ilişkisini ailelere bağlamak gerekiyor. Sebebi, sanki okul servisleri öğrencileri almaya gittiklerinde aileler işin ciddi yönünü görüyor ve çocuklarını okula gönderirken daha çok sorumluluk sahibi görüyorlar kendilerini.” (Ö9)

TaşımaliEğitimin Faydaları

Taşımali eğitimin faydaları kategorisine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Taşımali Eğitim Faydaları

Görüşler	f
Eğitim-Öğretim hakkının kesintisiz devam etmesini sağlar	16
Eğitim hakkını destekler	6
Öğrencileri sosyalleştirir	3
Okula gidemeyecek öğrencilerin devam etmesini sağlar	2
Velilerin bilinçlenmesini sağlar	1

‘TaşımaliEğitimin Faydaları’ kategorisinde 30 kodlama olduğu görülmektedir. Buna göre taşımali eğitimin faydalarının başında “Eğitim-Öğretimin kesintisiz devam etmesi” gelmektedir. Görüşlerin bu tema altında yoğunlaştığı görülmektedir. Taşımali eğitimin diğer faydaları ise frekans büyüklüğüne göre sırasıyla: “Eğitim hakkını destekler”, “Öğrencileri sosyalleştirir”, “Okula gidemeyecek öğrencilerin devam etmesini sağlar”, “Velilerin bilinçlenmesini sağlar” şeklinde sıralanabilir.

Bu kategoride öne çıkan görüşlere ilişkin öğretmenlerin kendi ifadelerinden birkaçı şu şekilde aktarılabilir:

“Eğitim-öğretim boyutu açısından köylerde okul olmayışından dolayı öğrencilerin okuma hakkını kaybetmemeleri için taşımali eğitimin bu hakkı onlara devamlılık açısından sağladığını düşünüyorum.” (Ö5)

“Eğitim herkes için önemli ve gereklidir. Dezavantajı avantaja çevirme noktasında taşımali eğitim hayati önem arz etmektedir. Uygulamanın devamlılığını sağlamak için her daim bütçe sağlanmalı, herkes bilgilendirilmeli ve farkındalık oluşturulmalıdır. Verimliliği sağlamak için yaşanan ufak tefek pürüzler ve aksaklıklar en aşağı seviyeye çekilmelidir.” (Ö6)

“Bölgesinde okul imkanı olmayan öğrenciler oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum. Sistemin devamlılığı açısından servis şoförlerinin daha etkili iletişimi becerilerine sahip olmaları gerektiğini düşünüyorum.” (Ö30)

“Farklı köylerden ve farklı ortamlardan gelen öğrencilerin etkileşimi ve sosyalleşmesi anlamında olumludur.” (Ö18)

Uygulamanın Öğretmenlere Yaşattığı Problemler

Uygulamanın öğretmenlere yaşattığı problemler kategorisine ilişkin bulgular Tablo 3’ de sunulmuştur.

Tablo 3: Uygulamanın Öğretmenlere Yaşattığı Problemler

Görüşler	f
Herhangi bir sorun yaşamadım	18
Velilerle iletişime geçememe	4
Öğrencilerin devamının aksaması	4
Şoförlerin bilinçsiz davranışları	2
Öğrencilerin anasınıfı eğitimi alamamaları	2

Uygulamanın öğretmenlere yaşattığı problemler kategorisinde 30 kodlama olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu uygulamayla ilgili herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Katılımcıların bu görüş etrafında toplandıkları görülmüştür. Uygulamanın öğretmenlere yaşattığı problemler frekans büyüklüğüne göre sırasıyla; “Velilerle iletişime geçememe”, “Öğrencilerin devamının aksaması”, “Şoförlerin bilinçsiz davranışları” ve “Öğrencilerin anasınıfı eğitimi alamamaları” şeklinde sıralanabilir.

Bu kategoride öne çıkan görüşlere ilişkin öğretmenlerin kendi ifadelerinden birkaçı şu şekilde aktarılabilir:

“Genel olarak bir problem yaşamadım ama öğrencilerin okul çıkışı servisi bekliyor olmaları onların yorgunluğu açısından düşünüldünce rahatsız edici olabiliyor.” (Ö3)

“Öğrencilerin velileriyle iletişim konusunda problem yaşamaktayız. Veli okulun onlara uzak olması nedeniyle okulla ve öğrencisiyle ilgilenmemekte ve bu da öğrencinin yaşadığı olumsuz davranışların önüne geçememektedir.” (Ö5)

“Veliyle görüşmek sıkıntı olabiliyor. Veli ziyareti ile ancak görüşebiliyorum. Veli çağrıldığında genellikle araç olmaması ya da kendi kişisel işlerinden dolayı gelmiyorlar.” (Ö20)

“Genellikle öğrencilerin devamsızlık yapmalarından dolayı ders süreci içerisinde sorun yaşıyoruz.” (Ö29)

“Genellikle çok ciddi bir sorun yaşamadım.” (Ö23)

Taşınmalı Öğrencilerde Gözlenen Aksaklıklar

Taşınmalı öğrencilerde gözlenen aksaklıklar kategorisine ilişkin bulgular Tablo 4’de sunulmuştur. Bu kategoride 5 alt tema belirlenmiş olup görüşler frekans değerlerine göre sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerde Gözlenen Aksaklıklar

Görüşler	f
Okula karşı aidiyet duygusu	29
Uyum sorunu	21
Akranlarla iletişim ve arkadaşlık kurma	18
Sorumluluk bilinci	17
Davranış Bozukluğu	10

Bu kategorideki alt temalara göre öğretmenlerin neredeyse tamamı “Öğrencilerde aidiyet duygusunu” düşük bulmuş olup bunu bir sorun olarak belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerin “Uyum Sorunu” yaşadıklarını belirtmişlerdir. Taşınmalı öğrencilerde gözlenen diğer aksaklıklar frekans değerlerine göre sırasıyla; “Akranlarla iletişim ve arkadaşlık kurmada yetersizlik”, “Sorumluluk bilincinin eksikliği” ve “Davranış Bozukluğu” şeklinde sıralanabilir.

Bu kategoride öne çıkan görüşlere ilişkin öğretmenlerin kendi ifadelerinden birkaçı şu şekilde aktarılabilir:

“Öğrenciler bölge dışından geldikleri için kendilerini bölgede yaşayan öğrencilere göre dışlanmış hissetmektedirler.” (Ö30)

“Daha önce okul ortamında bulunup diğer akranlarla ya da öğretmenlerle bir iletişim yaşamadıkları için normal öğrencilere oranla özellikle de dönem başlarında uyumsuzluk sorunu yaşıyor.” (Ö7)

“Davranış bozukluğunun temelinde ailelerin eğitimsizlikleri yatmaktadır. Ailenin okula, eğitime karşı tutumları çocukları da etkilemektedir. Okula geldiklerinde de eğer varsa bu durumu açıkça görebilmekteyiz.” (Ö6)

“Genelde taşınmalı gelenler ya çoğu akraba yada eş,dost,komşu çocukları oldukları için kendi içlerinde arkadaşlık kurup normal öğrencilerle çok fazla samimiyet kuramayabiliyor.”(Ö1)

“Bütün taşınmalı öğrencilerde olmasa da çok büyük fark var. İçeride kapanıklık, özgüven eksikliği, düşük arkadaşlık kurma becerisi, iletişimi başlatmada sosyal faaliyetlere katılımda bir isteği sorunu dile getirmede kendini ifade etmede normal öğrencilere oranla sıkıntı yaşamaktadır.” (Ö7)

“Velilerle iletişimde büyük sorun yaşıyoruz. Yerleşim birimi uzak ve ulaşım imkânı kısıtlı olduğundan veli okula gelmiyor. Bu sebepten iletişim sorunu yaşıyoruz.” (Ö10)

“Ulaşım sıkıntısı çektikleri için ellerinde olmadan sorumluluklarını yerine getirme konusunda sıkıntı çekiyorlar.” (Ö23)

TaşınmalıEğitime Yönelik Alternatifler

Taşınmalı eğitime yönelik alternatifler kategorisine ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Taşınmalı Eğitim Yönelik Alternatifler

Görüşler	f
Her yerleşim birimine okul yapılmalıdır	19
Uygulama devam ettirilmelidir.	6
YİBO’ların sayısı arttırılmalıdır.	2
Derslik sayısı arttırılmalıdır.	2

Taşınmalı eğitime yönelik alternatifler kategorisine ilişkin 29 kodlama olduğu görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu her yerleşim birimine okul yapılması gerektiğini belirtmiştir. Taşınmalı eğitime yönelik diğer alternatifler frekans değerlerine göre sırasıyla; “Uygulama devam ettirilmelidir”, “YİBO’ların sayısı arttırılmalıdır.” ve “Derslik sayısı arttırılmalıdır.” şeklinde sıralanabilir.

Bu kategoride öne çıkan görüşlere ilişkin öğretmenlerin kendi ifadelerinden birkaçı şu şekilde aktarılabilir:

“Bu sisteme en güzel öneri her yerde okulun bulunmasını sağlamaktır. Öğrenci evinden çıktığı gibi ulaşım sıkıntısı çekmeden okula ulaşması gerekir. Bu sağlandığı takdirde Taşımali eğitime ihtiyaç kalmaz.” (Ö19)

“Taşımali eğitim yerine birbirine yakın yerlerde büyük bir okul ya da eğitim kampüsü kurulabilir.” (Ö8)

“Mevcut ekonomik koşullar her yerde okul açmaya müsait olmadığından dolayı şimdilik daha iyi bir alternatif olduğunu düşünüyorum. Ancak sistemdeki aksaklıklar giderilmelidir.” (Ö26)

“Yatılı bölge okullarının yapılması gerektiğini düşünüyorum.” (Ö27)

“Derslik sayısının artırılması azaltabilir bu durumu. Alternatif olarak yatılı okullarda kalınabilir.” (Ö6)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Ülkemizde yaygın bir şekilde kullanılan taşımali eğitimuygulaması öğrenciler için fırsat ve imkân eşitliği sunsa da araştırma sonucuna göre öğretmenlerin taşımali öğrencileri o yerleşim biriminde yaşayan öğrencilere oranla daha başarısız gördükleri tespit edilmiştir. Her ne kadar arada ciddi bir fark görmeyen öğretmenler olsa da öğretmenlerin çoğunluğu bu öğrencileri akademik başarı açısından daha başarısız olarak nitelendirmiştir. Buna göre taşımali eğitimin öğrenci başarısını olumsuz etkileyen bir uygulama olabileceği düşünülmektedir. Çünkü sosyal anlamda yeni bir ortama katılan öğrenciler uyum sorununu atlatmakta zorluk yaşayabilmektedir. Zaten araştırma bulgularında öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları tespit edilmişti. Bu da akademik başarılarına etki edebilmektedir. Bilek ve Kale (2012) ise bu araştırmanın aksine olarak birleştirilmiş sınıflarda okumaktansa öğrencilerin müstakil sınıflarda okumalarının akademik başarılarını arttırdığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla taşımali eğitimle müstakil sınıflarda öğrenim görme fırsatı yakalamayan akademik başarıya olumlu yönde etki ettiği savunulabilir. Uslu(2017) ise çalışmasında, taşımali eğitimin genel başarıyı arttırıcı ya da azaltıcı bir etkisinerastlanmadığına yer vermiştir. Bu tartışmalar ışığında taşımali eğitimin görünüşte akademik başarıya doğrudan bir etkisi olmuyor gibi görünse de, özellikle küçük yaşlardaki çocuklar için kendi muhitleri dışında yabancı oldukları, farklı bir sosyal ve mekânsal ortamda öğrenim görmelerinin psikolojik etkileri bağlamında akademik başarıya olumsuz bir etki etmesi söz konusu olabilir. Zaten bulgularda öğretmenler tarafından öğrencilerde gözlemlenen; okula karşı aidiyet duygusu, uyum sorunu, akranlarla iletişim ve arkadaşlık kurma, sorumluluk bilinci, davranış bozukluğu gibi aksaklıkların tespit edilmiş olması, bu aksaklıkların akademik başarıya olumsuz etki etmesini güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Taşınmalı eğitim uygulamasının genel olarak olumsuz yanlarıyla gündeme gelmesinin yanında öğrenciler açısından bazı faydaları da barındırdığı görülmektedir. Özellikle coğrafi yapısı itibarıyla dağlık ve engebeli olan ülkemizde nüfus bazı bölgelerimizde dağınık bir şekilde olmaktadır. Bu coğrafi yapı birçok hizmetin aksamasına yol açmaktadır. Bunların başında da eğitim gelmektedir. Dağınık nüfuslanan ve engebeli yapısıyla ön plana çıkan birçok yerleşim birimine ayrı ayrı okul yapmak imkansız olduğundan bu bağlamda taşınmalı eğitim ciddi bir alternatif olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan dezavantajlı bölgelerimizde yaşayan çocukların eğitim-öğretim hakkından yararlanması adına taşınmalı eğitimin oldukça önemli bir işlevi söz konusudur. Özellikle okulu yaşadıkları yerleşim biriminden uzakta olan öğrencilerin bazen eğitimleri aksayabilmektedir. Bu noktada taşınmalı eğitim, bu aksamayı bertaraf etme fırsatı sunabilmektedir. Kaya(2010) da yaptığı araştırmada bu hususla ilgili; zorunlu eğitimin aksamaması adına ülkemizde henüz taşınmalı eğitim uygulamasının alternatifinin bulunmadığını, bu sebepten, eğitim-öğretime katkısının oldukça yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca dar bir sosyal çevrede yaşayan bu çocukların taşıma merkezi okullara taşınmasıyla sosyal çevreleri genişlemekle beraber davranışsal olarak daha fazla sosyalleştiklerini söylenebilir. Bilek ve Kale(2012) de farklı çevrelerden gelen öğrencilerin birbirleriyle tanışarak deneyimlerini arttırdığını; bunun da başarıya olumlu etki ettiğini belirtmiştir. Ağırkaya(2010) ise tam aksine, bu uygulamanın öğrencilerin sosyalleşmesine yeterli katkıyı sağlamadığını söylemiştir. Aynı şekilde Uslu(2017) da öğrencilerin samimi olduğu arkadaş sayısının az olduğunu ve öğrenciler arasında gruplaşmalar olduğunu belirtmiştir.

Bu çalışma kapsamında görüşlerini dile getiren öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu taşınmalı eğitim uygulamasıyla ilgili ciddi bir sorun yaşamadıklarını dile getirirse de özellikle velilerle iletişime geçme ve bazı öğrencilerin devamının aksamasında problem yaşadığını belirten öğretmenler de olmuştur. Taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimi ile okullarının bulunduğu yerleşim birimleri arasında bazen ciddi bir mesafe olabilmektedir. Bu bağlamda mesafeden dolayı velilerin okula gelip öğretmenlerle görüşmeleri zor bir hal almaktadır. Bu da veli-öğretmen iletişimini sınırlandıran bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilek ve Kale(2012) de taşınmalı eğitim uygulamasında velinin istenildiği zaman okula gelmediğini, velilerle görüşmelerin çok seyrek yapıldığını ve bunun da okul-veli ilişkisini olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca servise geç kalan bir öğrencinin okula ulaşma konusunda başka bir alternatifinin olmaması devamsızlığa yol açmaktadır. Okula devamı aksayan öğrencilerin de gerek akademik açıdan gerekse de sosyal açıdan bazı sorunlar yaşadıkları bilinmektedir.

Öğretmenlerin yaşadıkları bir sorun da şoförlerin bilinçsiz davranışlarıdır. Bu sorun öğretmenleri doğrudan ilgilendirmese de öğrenciye yansıyan sonuçlarından ötürü öğretmenler bunu sorun olarak görmektedir. Çünkü bilinçsizce davranan şoförler henüz gelişim çağında bulunan çocuklara kötü örnek

olabilmektedir. Arabada sigara içme, emniyet kemerini bağlamama, yüksek sesle müzik dinleme vb. gibi davranışların öğrencilere de yansımaları olduğundan bunun düzeltilmesi ve şoförlerin ciddi bir eğitimden geçmeleri gerekmektedir. Şimşek ve Büyükkıdık(2017) yaptıkları çalışmada da servis şoförlerinin öğrencilere kaba davrandığını ve öğrenciler arasında ayrımcılık yaptıklarına yer vermişlerdir.

Taşınmalı eğitim uygulamasının öğrenci açısından en büyük dezavantajlarından biri de okula karşı aidiyet geliştirememeye olarak kendini göstermektedir. Çoğu zaman hayatında ilk defa bu kadar kalabalıktanımadığı bir sosyal çevreyle karşılaşan öğrenciler kendilerini eğitim gördükleri ortama yabancı hissedip dışlanmış olarak hissedebilmektedir. Bu duygu, öğrenciyi o ortama adapte etme noktasında engel teşkil etmektedir. Genellikle aynı yerleşim biriminden gelen veya akraba olan öğrencilerin birbirleriyle daha kolay iletişim kurdukları gözlenmiştir. Bu açıdan öğrenciler diğer öğrencilerle iletişime geçmede çekingenlik yaşamaktadır. Bu çekingenlik ve aidiyet hissedememe öğrencilerde doğal olarak uyum sorununu ortaya çıkarmaktadır. Uyum sorunu ilk etapta kendini belli etse de zamanla öğrencinin alışma sürecini atlatmasıyla ve sosyalleşme noktasında daha girişken bir hale gelmesiyle ortadan kalkmaktadır. Bunun yanında sosyal anlamda dar bir kalıptan sıyrılmayan öğrencilerin sorumluluk bilincinin de düşük olduğu öğretmenler tarafından dile getirilmiştir.

Taşınmalı eğitim uygulaması eğitim-öğretim sürecinin kesintisiz devamı açısından ciddi bir alternatif olsa da öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu her yerleşim birimine bir okul yapılmasını önermiştir. Mevcut ülke şartlarını göz önüne aldığımızda bunun pek mümkün olmadığı görülmektedir. Çünkü özellikle az nüfuslu birimlere okul yapmak devlet açısından ciddi bir maliyet ortaya çıkarmaktadır. Her yerleşim biriminde okul olması arzu edilen bir durum olsa da günümüz ülke şartlarının henüz buna uygun olmadığı aşikardır. Bu unsurlardan dolayı taşıma merkezlerinin derslik sayısının artırılması, öğrencilerin taşındığı araçların konforunun artırılması ve uygulamanın bu şekilde devam ettirilmesi eğitim hakkının sürekliliği açısından önemli bir alternatiftir. Bu nedenle mevcut uygulamanın konforunun artırılmış bir şekilde devam ettirilmesi günümüz için daha mantıklı bir seçenek olacaktır. Mevcut şartlarda daha iyi bir alternatif olmasa da mevcut şartlardaki sorunların ve aksaklıkların giderilmesi için gayret gösterilmesi önem arz etmektedir. Araştırma bu açıdan taşınmalı eğitim sürecinde öğretmenlerin gözlemledikleri aksaklıkları ortaya koymakta ve uygulayıcılar ve üst yöneticiler için önemli öneriler içermektedir. Araştırma sonuçları ayrıca araştırmacılar için de yeni araştırmalara kapı aralamaktadır. Taşınmalı eğitim ülkemizin her tarafında uygulandığından her bölgeden konuyla ilgili araştırmalar yapılarak olumlu ve olumsuz yönler tespit edilip ortaya konulabilir. Ayrıca konunun diğer paydaşları olan okul yöneticileri, öğrenci ve velilerle görüşmeler yapılarak konunun çok boyutlu ele alınması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

1. Ağırkaya, Ali (2010). Taşımali Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
2. Arı, Asım (2003). “Taşımali İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği)”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 23, Ankara, s.101-115.
3. Baltacı, Ali (2017). “Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli”, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.1 S. 3, Kırşehir, s. 1-14.
4. Bassey, Michal (1999). “Case study research in educational settings”, Open University Press, Philadelphia,
5. Başaran, İbrahim Ethem (1982). *Temel Eğitim ve Yönetimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını No:111, Ankara.
6. Bilek, Ersun; Kale, Mustafa (2012). “Taşıma Merkezi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Görüşlerine Göre, Taşımali Eğitim Uygulaması”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C.3 S.32, Ankara, s. 609-632.
7. Büyükkaragöz Savaş; Şahin, Hasan (1995). “Taşımali İlköğretim Uygulamaları”, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, C.19, S.96, s.38-50.
8. Ergüneş, Yalçın; Altunsaray Abdullah (1998). “Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi”, *Cumhuriyetin 75. yılında İlköğretim I. Ulusal Sempozyumu*, Ankara, s.189-200.
9. Karaarslan, Erkan (2005). “Kamu Kesimi Eğitim Harcamalarının Analizi”, *Maliye Dergisi*, C.42, S.149, Ankara, s. 36-73.
10. Karakütük, Meliha (1996). Taşımali ilköğretim ve sorunları (Sincan İlçesi Örneği), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
11. Kaya, İsmet (2010). Taşımali Eğitimin Yönetimi ve Sorunları: Adıyaman İli Örneği, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
12. Kaya, Yahya Kemal (1993). *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış*. Bilim Yayınları: Ankara
13. Küçük, Adem (2010). Taşımali İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar (Aksaray İli Örneği), Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
14. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (1961). 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Ankara.

15. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI (2014). Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği, RG: 29116, Ankara.
16. Miles, Matthew B., Huberman, A. Michael (1994). *Qualitative Data Analysis*. Second Edition, Sage Publications.
17. Okutan, Mehmet (2003). Okul Müdürlerinin İdari Davranışları, *Milli Eğitim Dergisi*, S.157.
18. Onbirinci Milli Eğitim Şurası, http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113508_11_sura.pdf (Erişim Tarihi: 18.05.2019)
19. Öztürk, Hüseyin (2001) *Belçika'da ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim*. Nobel Dağıtım: Ankara
20. Patton, Michael Quinn (2002). *Qualitative Evaluation and Research Methods*. 3. Edition, Sage Publication,
21. Şimşek, Ayşe; Büyükkıdık, Serap (2017). “Öğretmen ve Öğrenci Görüşleriyle Taşımalı Eğitim Uygulaması Değerlendirilmesi: Bozova İlçesi Örneği”, *İlköğretim Online Dergisi*, C.1, S.16, s. 15-34.
22. Uslu, Özlem (2017). İlköğretimde Taşımalı Eğitim Uygulaması, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Denizli.
23. Yangın, E. (1991). “Taşımalı İlköğretim Uygulaması”, *Milli Eğitim Dergisi*, Ankara, S.107.
24. Yeşilyurt, Mustafa; Orak, Salim;; Tozlu, Necmettin; Uçak, Ayşe; Sezer, Dilek (2007). İlköğretimde Taşımalı Eğitim Araştırması Van İl Merkezi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 197-213.

Katkı Oranı Beyanı

Makalenin yazarları, makaleye eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.

Destek ve teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.